

CAPBREU DE LA CAPELLANIA DE SANT FELIU DE BUADA (Any 1326)*

GABRIEL ROURA

El Capítol de canonges de la Catedral de Girona tenia la jurisdicció sobre una sèrie de parròquies que arribaren al nombre de noranta dues. Tal jurisdicció comportava el dret de Patronatge que significava, d'una banda, el poder nomenar els rectors d'aquestes parròquies la qual cosa prenia el nom de Capellania, i de l'altra, percebre els fruits, delmes, primícies i altres fruits que s'hi recollien. En el capbreu que presentem es declara manifestament la qualitat i el valor de la col·lecta tant en espècie com en numera-ri. La collita del gra o el seu valor en moneda constituïen la Mensa Capitular.

La parròquia de Sant Feliu de Buada formava part de la propietat del Capítol de Girona, almenys des del primer quart del segle XI quan, en 1021, la comtessa Ermessenda de Barcelona-Girona fa restitució a la Seu Gironina d'una sèrie d'esglésies, entre les quals fa esment de *parrochia sancti Felicis de Buada*⁽¹⁾.

En el testament del comte Ramon Berenguer III, també es fa esment de les Capellanies que el comte posseeix en el bisbat de Girona i que llega a Santa Maria de la Seu sòlidament i lliure. Seguidament determina que a la Canonja li sigui lliurada l'església de Buada amb tots els delmes, primícies i oblacions, de tal manera que, quan manqui manteniment a la canònica,

(*) Arxiu Capitular de Girona. Lligalls de Sant Feliu de Buada.

(1) A.C.G. Llibre Vert del Capítol, fol. 186. Id, fol. 130. Llibre de Calçada, fol. 96. Estatut. 1330.

els fruits de Buada siguin aplicats al comú sosteniment de la canònica de la Seu. "Més, com sigui que, per gràcia de Déu el menjar no manca als canonges, els fruits de Buada siguin adscrits a l'Obra i Fàbrica de l'Església i de l'Altar de Santa Maria"⁽²⁾. A partir d'aquest fet, els delmes, primícies i oblacions de Sant Feliu de Buada queden assentats en els Registres de l'Obra de la Seu. Per altra banda, en els lligalls de la Capellania es conserven varis capbreus de diverses èpoques, els més antic que s'ha conservat és el que presentem.

El lector s'adonarà de l'interès que tenen aquesta mena de documents, per tal com consignen dades de gran importància: noms dels capbrevadors, noms dels masos, topònims de cultius, de veïnats, valors monetaris, les mesures del gra segons el mercat de Monells que venia a ésser la mesura -patró per les transaccions dels cereals en el Baix Empordà. Com apareix en les confessions, els pagaments en espècie s'acomplien per sant Pere i sant Feliu que és el primer d'agost, acabada la collita, mentre que els censos que es pagaven amb aviram o diner es pagaven per Nadal. Les declaracions del present capbreu es feren en poder del notari de Palau Çator, Guillem Ferrer.

Captbreue Capellaniae
Sancti Felicis de Buada de
Anno 1326

1.- Capbreuació que fa Arnau Rostill, de Sant Feliu de Buada, de un hospici dins la Cellera de dita parroquia la qual fa de Cens a dita Capellania per Nadal: vuyt diners. En poder de Guillem Ferrer notari de Palau Çator, a 20 maig 1326.

2.- Capbreuació que Guillem Siuinga, de Sant Feliu de Buada, lo qual confessa ser home propi per son mas per lo qual fa un parell de Gallinas y I sou de Cens y per moltes pessas de terra Censos de blat, tascha, delme y primicia. En poder de dit notari, dit die y any.

3.- Capbreuació que fa Berenguera Negrell, de Sant Feliu de Buada, de una casa dins la Cellera de dita parroquia per la qual fa de Cens a dita Capellania, per Nadal una gallina. En poder de dit notari, dit die y any.

4.- Capbreuació que fa Berenguer Sifre, de Sant Feliu de Buada, de una casa, corral y ort en dita parroquia per lo que fa de Cens a dita Capellania per la festa de Nadal, un parell de gallinas, de una lliura de cera y dos diners y per lo ort delme y primicia. Item te altre ort en dita parroquia per lo qual fa de Cens a dita Capellania una mesura de forment a mesura de Monells, per sant Pere i sant Feliu y per Nadal dos sous i dels esplets delme y primicia. En poder de Guillem Ferrer notari de Palau Çator, 21 maig 1326.

(2) Marca Hispanica. Cols. 1272-1273. Testament de Ramon Berenguer (III).

5.- Capbreuació que fa Guillem Soler, de Sant Feliu de Buada, lo qual reconeix ser home propi de la Capellania lo qual fa per lo seu mas a dita Capellania de Cens 4 sous y un parell de capons per Nadal y per moltes pessas de terra fa tascha, brasatge, delme y primicia. En poder de dit notari, dit die y any.

6- Capbreuació que fa Guillem Deuslofeu, de Sant Feliu de Buada, lo qual confessa ser home propi de la capellania de dita parroquia y tenir una casa per dita Capellania dins la Cellera de dita parroquia per la qual fa de Cens, per sant Pere y sant Feliu, una migera de forment a mesura de Monells. En poder de dit notari, dit die y any.

7.- Capbreuació que fa Berenguer Francesch, de Sant Feliu de Buada, de una fexa de terra en dita parroquia, en lo lloch nomenat "Cascayas" lo qual fa tascha, mitx brasatge, delme y primicia. Te tambe en lo lloch nomenat "Font den Moror" per la qual fa tambe tascha, mitx brasatge, delme y primicia. En poder de dit notari, dit die y any.

8.- Capbreuació que fa Bernat Ros, de Sant Feliu de Buada, de una vinya en dit parroquia, en lo lloch nomenat "Via de Eroles" per la qual fa tascha, mitx brasatge, delme y primicia. En poder de dit notari, dit die y any.

9.- Capbreuació que fa Ramon Carles, de Sant Feliu de Buada, de un camp de terra nomenat "La Coromina" per lo qual camp fa a dita Capellania per sant Pere y sant Feliu, 3 migeres de forment a mesura de Monells. Item per altra camp dit "Campllonch" fa en dita festa mitja ocha. Item per una casa en la Cellera de dita parroquia fa per Nadal 7 gallinas. Item per unas altras casas en la dita Cellera de dita parroquia fa en dita festa un parell de Gallinas. Item per una fexa de terra prop lo "Vall forat" fa per sant Pere y sant Feliu una migera de forment a dita mesura y ultra de dits Censos per ditas y altras pessas de terra fa tascha, mitx brasatge, delme y primicia. En poder de dit notari dit die.

10.- Capbreuació que fa Arnau Jouer, de Sant Feliu de Buada, de moltes pessas de terra per las quals fa a dita Capellania tascha, mitx brasatge, delme y primicia. En poder de dit notari, dit die y any.

11.- Capbreuació que fa Bernat Requart, de Sant Feliu de Buada, de una fexa de terra dita "Coromina Des cros" la qual [fa] a dita Capellania una migera de forment per sant Pere y sant Feliu. En poder de dit notari, dit die y any.

12.- Capbreuació que fa Pere Steue, de Sant Feliu de Buada, de dos fexas de terra en dita parroquia, la una en lo lloch nomenat "Ses Comes", la altra en lo lloch nomenat "Guardiola", per las quals fa a dit Capellania, tascha, mitx brasatge, delme y mitja primicia. En poder de Guillem Ferrer notari publich de Palau Çator, a 23 de maig 1326.

13.- Capbreuació que fa Bernat Beyns, de Sant Feliu de Buada, de una uinya en dita parroquia, en lo lloch nomenat "Quadre des Capellan", per la qual fa de Cens, per sant Pere y sant Feliu 3 migeres de forment a mesura de Monells y per altra pessa de terra en lo lloch dit "Morrot", fa de cens uuit diners per Nadal y per las dita y altra pessa de terra fa tascha, delme y primicia. En poder de dit notari, a 23 juny 1326.

14.- Capbreuació que fa Berenguer Blanch, de Sant Feliu de Buada, de una uinya en dita parroquia en lo lloch nomenat "Matella", lo qual fa de Cens a la Capellania de dita parroquia, per sant Pere y sant Feliu, tres quarteres de forment a mesura de Monells y delme y primicia. En poder de Guillem Ferrer notari públic de Palau Çator, a 23 de maig 1326.

15.- Capbreuació que fa Berenguer Rostell, de Sant Feliu de Buada, de una uinya en dita parroquia, en lo lloch nomenat "Matella" la qual fa de Cens a dita Capellania, per sant Pere y sant Feliu, tres quarteres de forment a mesura de Monells y delme y primicia. En poder de dit notari, die y any.

16.- Capbreuació que fa Petrus Sifre, de Sant Feliu de Buada, de una fexa de terra en dita parroquia, en lo lloch nomenat "Arca", per la qual fa de Cens a dita Capellania per sant Pere y sant Feliu, dos migeres de forment a mesura de Monells y per exa y per altra en lo lloch nomenat "Caranya", fa tascha, delme y primicia. En poder de dit notari, dit die y any.

17.- Capbreuació que fa Guillem Domingo, de Sant Feliu de Buada, de una casa en la cellera de dita parroquia. En poder de dit notari, dit die y any.

18.- Capbreuació que fa Joan Otger, de Sant Feliu de Buada, de una fexa de terra en lo lloch nomenat "Pontarron", lo qual fa tascha, mitx brasatge, decima y primicia. En poder de dit notari, dit die y any.

19.- Capbreuació que fa Guillema Boscha, de Sant Feliu de Buada, la qual es dona propia de la Capellania de dita parroquia per la qual ten en lo cap mas, era y clos, per lo que fan de Censos per Nadal un parell de capons y un parell de gallinas y una lliura de cera. Item per un camp de terra en lo lloch nomenat "Uinyal" fa de cens per sant Pere y sant Feliu tres migeras de forment y dexas y altrass pessas de terra que te per dita Capellania fa tascha, mitx brasatge, delme y primicia. En poder de Guillem Ferrer notari publich de Palau Çator, a 30 de maig 1326.

20.- Capbreuació que fa Ermessendis Quintana, de Sant Feliu de Buada, de una pessa de terra en lo lloch nomenat "Uila de munt", per la qual fa tascha, mitx brasatge, decima y primicia. En poder de dit Guillem Ferrer notari de Palau Çator, a 31 de magi 1326.

21.- Capbreuació que fa Francesch Madrenas, de Sant Feliu de Buada, lo qual es home propi de la Capellania de dita parrochia té un celler per lo qual fa de Cens a dita Capellania per Nadal dos gallinas. Item te un camp part de uinya plantada en dita parroquia, en lo lloch nomenat "Font Bisbal",

per la qual fa de Cens, en la festa de sant Pere y sant Feliu 4 migeres de formen a mesura de Monells. Item per altra pessa de terra, en lo lloch nomenat "Cros", fa una migera de forment de Cens en la festa de Tots Sants, per las quals pessas de terra y altrs, que te per dita Capellania, fa tascha, mitx brasatge, decima y primicia. En poder de dit Guillem Ferrer notari de Palau Çator, a 30 maig 1326.

22.- Capbreuació de Berenguer Ramon, de Sant Feliu de Buada, te per dita Capellania un quadro de terra, en lo lloch nomenat "Pontarron", per la qual fa de delme y primicia a la Capellania y per altra pessa de terra, en lo lloch nomenat "Traderoles", fa a dita Capellania tascha, mitx brasatge, mitx delme y mitja primicia. En poder de dit notari, dit die y any.

23.- Capbreuació que fa Guillem Requart, de Sant Feliu de Buada de una casa dins la Cellera de dita parroquia per la qual casa fa de cens en la festa de sant Pere y sant Feliu, una migera de forment per las quals fexas y per altrs que te per dita Capellania fa tascha, mitx brasatge, delme y primicia. En poder de dit notari, dit die y any.

24.- Capbreuació que fa Pere Garau, de Sant Feliu de Buada, de un ortell dins la Cellera de dita parroquia, prop la porta del Cementiri, per la qual fa per Nadal de Cens a dita Capellania, una gallina y per altrs pessas de terra fa tascha, mitx brasatge, delme y primicia. En poder de dit notari, dit die y any.

25.- Capbreuació que fa Guillem Castello de Torrent parroquia de Sant Feliu de Buada, de una pessa de terra en dita parroquia de Sant Feliu, en lo territori de Torrent, en lo lloch nomenat "Des Plan", per lo qual fa a dita Capellania tascha, mitx brasatge y delme y primicia. En poder de Guillem Ferrer notari de Palau Çator, a 5 de juny de 1326.

26.- Capbreuació que fa Guillem Castello, de Torrent, de un camp nomenat "Camp del Parer", lo qual fa a dita capellania tascha, mix brasatge, delme y primicia. En poder de dit notari, dit die y any.

27.- Capbreuació que fa Elizendis Rossa, de Torrent parroquia de Sant Feliu de Buada, de una fexa de terra en dita parroquia de Sant Feliu, en lo lloch nomenat "Camp de Ort", per lo qual fa a dita Capellania, tascha, mitx brasatge, delme y primicia. En poder de dit notari, dit die y any.

28.- Capbreuació que fa Ermessendis Camps, de Torrent parroquia de Sant Feliu de Buada, de una fexa de terra en lo lloch nomenat "Adaon", per la qual fa tascha, mitx brasatge y mitx delme y primicia, y per altra pessa de terra en lo lloch nomenat "Coll de Bruguera", fa tascha, mitx brasatge, mitx delme y primicia y de cens per Nadal dos gallinas. En poder de dit notari, dit die y any.

29.- Capbreuació que fa Francesch Carbonell, de Torrent parroquia de Sant Feliu de Buada, de una fexa de terra en dita parroquia de Sant Feliu,

en lo territori de Torrent, en lo lloch nomenat "Pla de Torrent", per la qual fa tascha, mitx brasatge y mitx delme y primicia. En poder de dit notari, dit die y any.

30.- Capbreuació que fa Bernat Arberti de "Ça uila de munt" de Torrent, parroquia de Sant Feliu de Buada, de una fexa de terra en dita parroquia de Sant Feliu en lo territori de "Torrenti", en lo lloch anomenat "Çes planes", fa tascha, mitx brasatge, mitx delme y primicia. En poder de ditz notari, dit die y any.

31.- Capbreuació que fa Arnau Ramon, de Torrent parroquia de Sant Feliu de Buada, de una fexa de terra, en dita parroquia de Sant Feliu en lo territori de Torrent, en lo lloch nomenat "Sobre puig", per la qual fa tascha, mitx brasatge, mitja decima y primicia. En poder de dit notari, dit die y any.

32.- Capbreuació que fa Ramon Sebiula, de Sant Feliu de Buada, de 4 pessas de terra, la una dita "Casacaylas", l'altra dita "Uiadarolas" y las dos de uuinya plantada en lo lloch dit "Rigordiola" per las quals fa tascha, mitx brasatge, decima y primicia. En poder de Guillem Ferrer notari de Palau Çator, a 5 de juny 1326.